

TELEGRAFUL ROMÂN

Apară Martia, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Alegerea de la Pecica.

Sibiu, 31 August n.

Vorba, de altcum foarte înțeleptă a marelui patriot român C. Rosetti: *dacă vești că te laudă contrariul, se știu că ai făcut o prostie*, nu se potrivește nici ea în toate și la toate. Sunt lucruri foarte bine executate, pe cari contrariul trebuie să-ți le laude, pentru că nu are încătore. Dar' și-le laudă nu pentru că-i pare bine că le-ai făcut așa cum le-ai făcut, ci pentru că îi pare rău că nu el le-a făcut astfel.

Așa stăm și cu alegerea de deputat de la Pecica, comitatul Aradului, săvârșită în 26 August n. și terminată — cum am anunțat deja — cu căderea candidatului național român.

Resultatul acesta era de altcum de prevădit și se știa înainte, dată fiind împrejurarea, că Românii nu dispun de majoritate în acel cerc. Chiar și în vremile cele bune, când Românii erau stăpâni pe situația politică în comitatul Aradului, cercul electoral Pecica era dubios pentru ei.

Dar' scopul pășirii în activitate a alegătorilor români din cercul electoral Pecica nici n'a fost acela de a scote biruror se eagul național din lupta electorală, ci numai de a rupe odată cu păcătoșul trecut, când voturile alegătorilor români erau considerate drept marfă de vânzare, și cei ce le puneau în vânzare drept vite, cari veniau mănate când de un partid, când de altul la urnă, pentru a scote din gură câte un nume, pe care abia îl puteau pronunța bețiș omeni, cu toate că zile întregi și-au dat silințe să-l învețe.

Da, ruperea cu trecutul, pentru că în viitor votul Românului trebuie să fie dat candidatului român pretutindenea, în toate cercurile.

Că la Pecica cine a fost candidatul Românilor, nu împoartă. Nici aceea nu împoartă că nu toți Românii și-au dat voturile pentru candidatul român, de-și așa era bine și frumos. Impoartă însă foarte mult faptul, că cei patru sute și câțiva de alegători români, înrolați la Pecica sub steagul partidului național român, au manifestat o atitudine atât de corectă, în cât au impus și contrariilor, în așa măsură, că s'au vădit necesități laude să le aducă.

Iată ce scrie foia guvernamentală „Az Ujság” din Budapesta (la care colaborează ca membru intern de redacție și însuși candidatul guvernului din cercul electoral Pecica, dl. *Herzegh Ferencz*) despre ordinea și disciplina observată din partea alegătorilor naționaliști români la alegerea din Vinerea trecută de la Pecica:

După-ace combata afirmarea ziarurilor opoșionale, că guvernul ar fi făcut presiune și corumpere, continuă astfel:

„...Dar' de altcum, pe lângă toată agitația politică, a fost ordine. Și cea mai mare ordine a fost printre credincioșii naționalistului român George Popa.

Să vi o notați bine acesta!

Alegătorii de naționalitate română au mers la vot în liniște, în mod neeseptionabil, doi cu doi. Singurul lor semn electoral în pălărie era o proșpeta ramură de stejar. Așa se spune, că

preoții li-ar fi luat întâiu jurământul. Cert e, că în privința ordinii și a disciplinei ei au fost cei dintâi.

Ași pute să spun, că era plăcere să-i privești, — de și nu era plăcere.

Firește, au căzut. Dar' pentru aceea sera au arangiat ospet gróznic la gara din Pecica. S'a adunat aci țeranul român și domnul român, și trecuți aproape în paroxism s'au îmbrășișat și au cântat cântece vesele românești. Întré ei era Aurel Vlad, deputatul, vestitul Suciu, și candidatul căzut George Popa.

Cam o oră s'au însufleșit și au cântat, — fără vin. Cineva a întrebat pe tinerul George Popa, de ce sunt veseli, după ce au căzut? Întrebatul a răspuns cu voce bună: „Nu e nici un rău. Pentru noi a fost acesta o școlă! Vreau adevă să introducă poporul în științele electorale...”

Da, așa e, școlă va trebui să facem cu poporul, școlă politică, pentru că fără școlă politică nu poți intra cu sorți de isbândă în lupte politice, cum nu poți merge nici la războiu cu o armată nedisciplinată, nedată la ordine și la — ascultare. Ear' școlă acesta nu o putem face stând cu mâinile în sin și așteptând, ca de sus să ne cadă bunătațile pe cari le dorim, ci întrând în luptă cu zel și cu energie. Suntem cu școlă acesta ca și cu înotatul, pe care nu l'pote nimeni învăța pe uscat, ci numai în apă, cu toate că în apă te poți și îneca, dacă nu ești destul de precaut. Ne vom da deci și noi cu capul de piatră de multe-ori (cum ni-am și dat, de es. la *Nădlac*) până vom pute trece prin școlă de care atât de mult ne-am ferit în trecut, dar' va trebui totuși să o facem, pentru că *altă cale nu avem deschisă pentru eșirea din împasul în care ne aflăm și trebuie să eșim odată din el.*

De nou redactat. Ziariul „Pester Lloyd” este informat, că la redeschiderea dietei în Octobrie proiectul de lege despre reformele școlare va fi prezentat dietei din partea ministrului de instrucțiune publică, pentru a fi luat în desbatere parlamentară. Domnul Berzeviczy, titularul de la instrucțiune, a supus proiectul de lege unei redactări noue, ținând cont de rezultatul anchetelor. Să sperăm, că va fi ținut cont și de gravaminele ridicate din partea episcopatului nostru.

Protestul Sașilor. Consistoriul bisericii săsești din Ardeal a luat hotărîre în ultima ședință ținută în Sibiu să înainteze guvernului un memorandum în care se fie înșirate toate defectele pedagogice ale cunoscutului proiect de lege al ministrului de instrucțiune Berzeviczy referitor la reformele școlare, apoi imposibilitatea executării acestui proiect de lege, și detrimentul ce se naște din el pe sēma școlilor nemagiare cu privire la nivelul de educare, în urmă grava violare a autonomiei bisericii numite, prin amestecul oganelor de stat în chestii de disciplină față cu învățătorii școlilor confesionale săsești. Biserica săsească din Ardeal ridică deci protest serios în contra proiectului de lege. Memorandul va fi înmănat guvernului prin o delegațiune a consistoriului.

Adunarea de la Brad.

Duminecă și Luni s'a ținut în Brad adunarea generală a „Societății pentru fond de teatru român”, care a avut un succes frumos. Vom aduce raport amănunțit despre cele întemplate, ear' de astădată începem publicarea frumosului discurs cu care venerabilul domn *Iosif Vulcan*, presidentul societății, a deschis adunarea generală. A fost următorul:

Domnilor și Dómnelor!

Temelia artei teatrale este adevărul. A reprezenta viața așa precum este ea, cu virtuțile și viciile sale, iată misiunea scenei. Deci noi, Societatea care are problema să pregătească în ființa instituțiunii teatrale române aici în țară, stăm în serviciul adevărului. Tot ce facem, tot ce zicem, tot ce propovăduim, are să porțe eticheta adevărului.

Ferice de noi căroră sórtea ni-a dat acesta însărcinare, căci a sta în serviciul adevărului este postul cel mai cinstit. A arăta neamului din care faci parte, oglinda reală a ființei sale, în care se-și vadă toate calitățile și slăbiciunile, este cea mai importantă faptă națională. Acesta oglindă ofere neamului prilejul să se cunoască și astfel să știe ce are să devolve și ce trebuie să înlătureze.

Timpul cel mai potrivit pentru acesta manifestare este la adunările noastre generale, unde se intrunește o mare parte a elementelor fruntașe. Aici ni-se impune să discutăm serios starea noastră culturală, să esamănăm progresul intelectual, să relevăm părțile bune, să arătăm scăderile, și să căutăm mijlocele de îndreptare.

Să usăm dar' și de acesta întrunire și să stăm de vorbă asupra mersului propășirii noastre. Să studiem mișcarea noastră culturală și să ne spunem părerile sincer, fără incunjur, cum ni-le inspiră conștiința, că i numai astfel putem să fim folositori națiunii, ear' nu aprobând totul de frica popularității, făcând complimente și elogi nemeritate, ca să încassăm aplauzele etine ale vulgului nepriecut.

Intocmai cum institutele de bani își prezintă la finea anului bilanțul de profit și de perderi: astfel avem să ne fixăm și noi cumpena progresului. Cu cât bilanțul este mai exact, cu atâta institutul e mai trainic; cu cât cumpena noastră e mai reală, cu atâta arată mai fidel stadiul în care se află cultura românească.

Dacă ne rotim privirea în jur de noi, în ma ni-se umple de bucurie vădând progresul ce am atins. Nu-i vorbă, stam încă prea departe de ținta dorită, ne aflăm abia la începutul stăruinței noastre de propășire; cu toate acestea rezultatul de până acuma trebuie să ne producă încredere; căci prin el putem să constatăm puterea de viață a elementului românesc.

Neajutați de nimeni, ba de multe-ori văzându li-se bețe în rôtă, Românii au pus umăr la umăr și toți într'un gând și c'un suflet, au scos din sărăcia lor comóre scumpe pentru ridicarea și afirmarea ființei naționale.

Iubirea de neam este izvorul nostru mântuitor. Să ne dăm mâna, ca să nu potă fi putere în lume, care să ne înădușe sentimentul acesta. Să jurăm că mai bine murim toți, da cât să l' stingem din peptul nostru.

Iubirea de neam a făcut în rîndurile noastre în cei cincizeci de ani din urmă minuni de progres.

Priviți biserica și vă închinați avântului ce a luat cultura preoției; cercetați instrucțiunea publică, gimnaziile și școlile — cele mai multe înființate în intervalul acesta — și

stringeți cu respect mâna profesorilor și învățătorilor cari își fac datorița; admirați numărul mare al clasei noastre inteligente, răsărite în deceniile din urmă; lăsați inima văstră să palpite de emoțiuni cerești, când vedeți tinerimea noastră venind cu focul sacru al entuziasmului și cu cumpenăla ómenilor cari se pregătesc pentru știință; dar' mai cu sēmă aduceți tot devotamentul vostru, adorarea unui neam întreg, încântătoarei cununi de Românce, cari simt, vorbesc și cetesc românește.

Secolul trecut s'a încheiat pentru noi Românii d'aici cu un progres uimitor. Înaintașii nostri ni-au lăsat o moștenire din care putem să ne asigurăm esistența. Asigurarea acesta însă are să se facă prin o muncă stăruitoare, urmând direcțiunea stabilită de dînșii, profesând principiile lor, punându-ne în serviciul altruismului, care jertfește tot pentru binele de obște.

Înaintașii nostri au avut drept steag conducător idealismul. Acesta li-a luminat calea eșirii din întunec, acesta li-a dat curaj și bărbăție să înfrunte toate pedecile, acesta li-a înăurit bucuria triumfului.

Mult mai slabi de cât noi, ei nici-odată n'au cunoscut frică; mai puțin luminați de cât generațiunile actuale, ei au stabilit principiul, cari au să lumineze d'apururi calea științei române; mult mai săraci de cât noi, ei au întemeiat instituțiunile de cari cei de astăzi nici a visa n'am cuteza.

Pentru că ei au stat neconținut sub farmecul idealismului, care deschide tot noue orizonturi, vrăjește voinței aripi înălțătoare și insufflă în vine putere la lucru; ear' noi ne depărtăm din ce în ce mai mult de acest izvor dătător de viață și ne închinăm unor curente nălcitóre, cari sleesc energia, sting curajul șiucid ori ce gândire mai înaltă.

Noul curent suride la naivitatea bētrănilor, cari au urnit niște idei gigantice și s'au jertfit pentru ele. Face haz de idealistul pripășit în secolul acesta ca o rămășiță a copilăriei unui neam. Enunță că idealismul și-a trăit traiul și-a mâncat mălaiul. Și proclamă un nou principiu conducător, căruia li zice realism, care însă nu este de cât încarnățiunea intereselor personale. Altruismul dispăre din ce în ce mai desevărit, cei mai mulți își caută numai de trebile lor și ori ce acțiune mai mare pentru ridicarea neamului e decretată imposibilă.

Protopărinții nostri trăiau în dragoste frățească și astfel înaintau. Noi suntem desbinați ca dușmanii cei mai înverșunați. În locul dragostei s'a cocoșat în capul tuturor întreprinderilor noastre discordia, care omoră în germene ori ce idee.

Am umblat prin toate centrele noastre și să nicăiri n'am găsit armonie, clasa noastră inteligentă în tot locul e divizată în partide, cari se combat strajnic.

Se cęrtă pe tema confesionalismului, pe ceea a poziției sociale; pe tema naționalismului, pe ceea a averii; pe tema politice, pe ceea a mșărilor culturale; pe tema originii familiare, pe ceea a rolului ce le compete: în sfârșit pe toate temele posibile și imposibile. Cęrta acesta produce urmări foarte triste. Ura în multe locuri este atât de înverșunată, că tot ce propune unul este respins de celalalt și astfel nici o lucrare nu se potă înghetba.

În toate părțile și în mijlocul tuturor cercurilor își scote capul hydra invidiei, care cu limba ei otrăvește totul. De și-ai încrîpat o stăricică, te ca'umoștează; de jertfești ceva pentru binele de obște, te acuză că vrei să fi popular; de te-ai ridicat nițel în stima publică, te tărăfălește; de ai izbutit să-ți câștig

un codru de pâne, te defaimă; de ești bătărn, te bârfește; de ești tinăr, îți pune stavilă. Ori-ce propui ori-ce faci, ești criticat și invinuit cu interese murdare. Nimica nu e bine, dar' nu ți-se spune cum ar trebui să se facă. A dărîma tot ce clădesc alții, dar' a nu reconstrui nimica, ci a lăsa totul în ruină. Iată opera funestă a invidiei, marea *bôla românească*.

Tablou pesomorit acesta, dar' adevărat. Este mai bine să-l mărturisim pe față, căutând a-l corege, de cât să-l ascundem, căci răul tănuie tot izbucnește. (Va urma.)

Al doilea peregrinagiu

la sfânta mănăstire Hodoș-Bodrog.

Arad, 16 August v.

Scriu de astădată sub impresiunea unei bucurii în adevăr înălțătoare de inimă. Cele văzute și auzite la serbătorea Sântei Mării din anul acesta la mănăstirea Hodoș-Bodrog, sunt sigur, că vor da multă rodă întru înaintarea și dezvoltarea poporului român. Din incidentul acestei sfinte serbători s'a vădit întrunit în acest sfânt lăcaș popor în număr de preste douăzeci de mii de credincioși, număr care numai înainte cu câțiva ani nici nu se putea cugeta. Faptul acesta constată, că poporul nostru însetat este după liniște și mângăiere sufletească, cuprins este de dorul de a se împunerică întru credință și în frica lui Dumnezeu, un moment acesta, care ne spune, că chiar în vremile grele, prin cari trecem, biserica dispune de poporul seu, și până când poporul este inspirat de dorul de a se încălzi și a-și face viitorul prin credința în Dzeu și prin virtuți creștinești, până atunci curat numai de la biserică și bisericani depinde să-i dăm hrana sufletească trebuincioasă.

Peregrini mulți au fost de astădată. Cei mai mulți din comitatele: Caraș-Severin, Timiș, Cianad, Bichiș, Torontal și Arad. Au fost mulți și din comitatul Bihor. Și este caracteristic, că de astădată peregrinii în marea lor mulțime nu au venit conduși de preoți și învățători, ci au venit singuri parțea cea mai mare, de bună sémă îndemnați de trebuințele lor sufletești. Conduși de preoți au fost de astădată în grupe mari din comuna Pesac sub conducerea preotului Pascu, din Șetin sub conducerea preotului Nemet, din Batania sub conducerea preotului Cornea, din Banat-Comlaș, Chișorosin și comunele învecinate sub conducerea preotului Văcărescu, din Chitighaz sub conducerea preotului V. Beleş, din Barateaz, Călăcea și comunele învecinate sub conducerea preotului Crișmar, din Muraniu și comunele învecinate sub conducerea preotului Șepeșan. În grupe mai mari au venit credincioși singuri

din Caransebeș cam una mii de credincioși, din comuna din jurul Orșovei, din Socodor, Micalaca, Varșand, din Arad, din Luncoșora și comunele învecinate din cercul Aleșdului, în comitatul Bihor. În grupe mai mici au venit peregrini din multe părți ale țerii.

Serviciile divine oficiate în zilele de Sâmbătă în prezua serbării și în ziua serbării au fost înălțătoare, și de sigur vor contribui mult la ridicarea simțului de pietate al poporului, mai cu sémă au atins de sigur corzile inimii poporului serviciile de seră, când în liniștea acestui lăcaș dumnezeesc mulțimea poporului adunat, prin frumoșele cântări ale bisericilor noastre ortodoxe a fost transpus în timpurile de aur ale creștinismului, când atât de puternic era cuvântul descoperit al lui Dzeu în inima poporului. Tote serviciile divine au fost oficiate prin Preacuvioșia Sa părintele archimandrit *Augustin Hamsea*, prin părinții sfinte mănăstiri și prin preoții veniți cu peregrinii.

Cu deosebire au ridicat mult festivitatea predicele bogate în învățături dumnezești, ținute de Preacuvioșia Sa părintele archimandrit, care în aceste zile de serbătore a prestat o muncă ce trece preste puterile unui om.

Cu bucurie și cu dor de învățatură a venit poporul din toate părțile în casa lui Dzeu, și cu mai multă bucurie s'a despărțit de acest lăcaș dumnezeesc, ducând cu sine simțul de pietate și frica Domnului, temelul înțelepciunii. Notez aici că cântările rituale au fost cântate de corul de plugari din Sânt-Nicolaul-mare sub conducerea învățătorului Atanasiu Lipovan, și de cel din Pesac sub conducerea clericului absolut Victor Fizeșan, cari ambe au contribuit mult la ridicarea solemnității, *Coresp.*

Dați ajutor celor din Câmpeni.

Alba-Iulia, 15 August v.

Ca fiu al comunei Câmpeni, orașel românesc, acum în cea mai mare parte distrus de flăcările focului, mă simt îndatorat a pune la inimă tuturor Românilor interesul pentru ridicarea acestei comune și sanarea răului, care a atins în mod atât de greșit pe bieții locuitori ai acestei comune.

Prin trecutul lor, locuitorii acestei comune și au dobândit dreptul pentru a cere ajutorul mai însemnat de la toți Români, atât de dincoace, cât și de dincolo de Carpați.

Copilăria mea în această comună o am petrecut, unde tatăl meu ca preot și mai târziu ca protopresbiter a păstoriț poporul. Acolo am petrecut anii 1848/9 în cari aici și a sfîșiat loc de scăpare nu numai inteligența ardelenă, ci și bărbății mișcării naționale din România, cari de urmărirea muscălești în capitala Ianului, în Câmpeni, sfîșă scut și adăpost, fiind îmbrățișați cu dragoste frățească. Ear'

când veniră Muscalii în Ardeal, tot moșii se îngrijiră, ca să-i scape în haine de ciubărari de primejdia ce-i amenința. Așa scăpați putură lucra apoi în străinătate pentru punerea la cale a emancipării României și a Moldovei.

Mai amintesc că toate adunările de glote în Câmpeni erau, aci erau în permanență gardistii și tribonii, și alți refugiați, cari nu au suferit lipsă, împărțind locuitorii cu ei frățește tot ce aveau, măcar că scumpete și lipsă mare era, fiind munții încunjuși de toate părțile de glotele inimice, în cât pânea și mălaiul se presera câte odată cu praf de pușcă.

A fost orașel românesc, inima Munților apuseni, ca centru natural. A avut școlă gr. or. cu 3 învățători, școlă de fetițe, dar' și aceste clădiri, pe lângă școlă gr.-cat., s'au prăpădit. Deci daunele sunt mari, și numai cu ajutorul comun, ce se așteaptă de la toți Români cu dare de mână și de la toți aceia, cari simt românește se va pute ajuta aceste comune, al cărei caracter românesc trebuie cu tot prețul susținut, căci pentru Români Câmpenii e mai de mare însemnătate pentru viitorul de cum a fost Seghedinul pentru Unguri.

E de dorit, ca acea populațiune să se pună în stare de a și păzi vetrele românești, pe cari se potă clădi din material solid locuințe noue, ridicând de nou și edificiile școlare.

Drept aceea, atrăgând atențiunea tuturor Românilor asupra însemnătății comunei Câmpeni, rog, ca nime să nu trecă cu vederea apelul emis pentru ajutorarea locuitorilor ei, și publicat și în acest zisriev.

Rubin Patîția
advocat

Nr. 8295 Școl.

[2—3]

CONCURS

Cu începutul anului școlar 1904/5 sunt a se conferi din fondurile archidieceșane următoarele stipendii:

I. Din fundațiunea „Cologea“ 2 stipendii câte de 120 corone, pentru tineri români greco-orientali din archidieceșă, cari studiază, au purtare morală bună și sunt lipsiți de mijloce.

II. Din fundațiunea „Peiovicei“ 1 stipendiu de 100 corone pentru tineri tot în condițiunile de sub punctul precedent.

Cererile de concurs sunt a se înainta la Consistoriul archidieceșan în termen de 30 zile de la prima publicare a acestui concurs în ziarul „Telegraful Român“.

Cererile de concurs se fie instruate cu următoarele documente toate în original:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu școlar din anul școlar 1903/4.
3. Testimoniu despre starea averii părinților și alte referințe sociale.

4. Eventual alte documente recomandătoare.

Cererile întrate după expirarea concursului nu vor fi luate în considerare. Sibiu, 12 August 1904.

Consistoriul archidieceșan.

NOUȚĂȚI

„Fundațiunea Gozdu“. Pentru rezolvarea agendelor curente reprezentanța „fundațiunei Gozdu“ s'a întrunit în Sibiu Duminică, ținând ședințe în fie-care zi. Ultima ședință se va ține astăzi, Mercuri. În acest scop au sosit la Sibiu Preasfinții Lor episcopi: *Popea* al Caransebeșului și *Ioan I. Papp* al Aradului, apoi domni *Ioan cav. de Pușcariu* jude de Curie în pensie, *Avram Berlogia* jude de Curie, *George Serb* deputat dietal și *Dr. Nicolae Poynar*, avocat, ear' d'ntre membrii sibiieni participă la ședințe *I. P. S.* Sa dl archiepiscop și metropolit *Ioan Metianu*, ca president al reprezentanței, și dl *Parteniu Cosma*, director al institutului de credit „*Albina*“. Și-a scusat absența dl *Dr. Iosif Gall*, care d'n motive șsanitare n'a putut lua parte la ședințele sesiunii acesteia. Agendele de secretariat le face *C. Sa* părintele *Gheorădie Bogoevici*.

Congregație. Eri, Marți, s'a ținut congregație es raordinară comitatensă în Sibiu, fiind puse la ordinea zilei afaceri curente, cari au fost rezolvate fără discuție, conform propunerilor venite de la comitatul permanent. Congregația a fost presidată de dl *Thalman*, comite suprem și comes șasesc.

Tîrgul de toamnă al Sibiului se începe în 7 Septembrie n.

Pentru catedrală. La colecta pentru zidirea catedralei din Sibiu au mai intrat următoarele contribuiri: I. Pe lista parochiei *Gârda-de-jos* (tractul Câmpani) de la următorii: *cassa* bisericice 40 corone, preotăsa *Sofia Marean* 6 corone; *Ilie Furduiu* 5 corone; *Agafia Furduiu*, *Nicolae Marcan șofel*, câte 2 corone; *George Pașca*, *Simion Rădac*, *Teodor Dobra*, *Simion Pașca*, *George Cuima*, *Petru Cuima*, *Florea June*, *G. Giurgiu*, *Ioan Mocan*, câte 1 coronă; de la mai mulți credincioși ca contribuiri în sume sub o coronă, 36 cor. De tot 100 cor. II. Pe lista parochiei *Gârda-de-sus* (tractul Câmpani) de la următorii: *Rafira Mocan șofelușă*, 8 corone; *Ioan Voina (?)*, *Euseu Marcan*, *Rafila Pașca n. Nicolae*, câte 2 corone; preotăsa *Ana Marcan* 1 cor. De tot 15 cor. III. Pe lista parochiei *Petroșeni* (tractul Hațeg) de la următorii: *George Tomuș* 10 corone; parochul *Avram Stanca* 5 cor. 27 fileri; *Popa Petruvoilean* 5 corone; *Petru Iacob* 2 corone; *Iosif Fuca* 1 coronă; colectat cu discul în biserică 16 cor. 73 fileri. De tot 40 cor.

FOIȘORĂ

Relațiile Ardealului

cu principatele române pe vremea lui *George Rákóczy I. și II. (1630—1660)*.

În vara acesta a apărut la Budapesta o lucrare istorică purtând titlul „*A két Rákóczy György fénhatósági jog a két oláh vajdaság fölött*“. Autorul acestei lucrări e dl *Görög Ferencz*, care, după cum se vede, și-a propus a cerceta și studia cu stăruință punctele de întâlnire în istoria Românilor și cea a Magyarilor. Astfel de puncte naturale că se află foarte multe în istoria acestor două neamuri, cari de la începutul ființării lor pe acest pământ și-au purtat trailul fiind în continuă atingere, fiind mereu avizate la sprigin și ajutor împrumutat.

Principatele române, formându-se ele în cercul de gravitație al regatului ungar, au fost de la începutul existenței lor, aproape neîncoțat, în relații intime, când de dușmănie, când de prelinie, cu Ungaria. Voievozii Munteniei stăpâneau chiar pe teritoriul Ungării și ținuturi întregi ca *feude*, așa: ținutul *Amlășului* și al *Făgărașului* îl stăpână de la învingerea lui *Vlaicu Vodă* raportată asupra lui *Ludovic cel Mare (1366)* și până pe vremea lui *Matias Craiu*; tot astfel și voievozii moldoveni aveau în posesiunea lor *Ciceu* și *Cetatea-de-Baltă*. În schimb recunoșteau su-

zeranitatea regilor ungari; era însă acesta mai mult numai o suzeranitate nominală, după cum a dovedit-o dl *D. Onciul* mai anțert în studiul său publicat în „*Convorbiri Literare*“.

După-ce pe la mijlocul secolului al XVI. Ardealul, în urma invasiunii turcești, se desface de Ungaria, relațiile d'ntre principii ardeleni și Domni români devin și mai intime și celor dintâi, adică onora d'ntre ei le a succes, ca suzeranitatea nominală de până aci se o schimbe într'una faptică, dar' și a-căsta de scurtă durată. Acestă suzeranitate faptică: nașterea, întărirea și apunerea ei este obiectul lucrării amintite, care cuprinde în sine un restimp de trei decenii, într'aga domnie a celor doi *George Rákóczy*.

Relațiile d'ntre Ardeal și Țările Române în totă întinderea veacului al XVII-lea au fost studiate de dl *Iorga* cu esactitatea și preciziunea, de care numai un cercetător istoric, ca d'nsul, e capabil. Resultatul acestor cercetări îl aflăm în prefața vol. IV din ale sale „*Studii și documente cu privire la istoria Românilor (1601—1699)*“. Aci ne arată dl *Iorga* măsura, în care atârna sôrtea țărilor române de starea, în care se afla Ardealul:

„Ardealul în pace înseamna pacea pentru Țara Românească și Moldova, Ardealul tare înseamna puterea pentru principatele vecine, Ardealul multămit înseamna viața senină și bogată pentru Țara Domnilor. Și d'inpotriva, când împrejurările sunt deosebite dincolo (ac. în Ardeal) la noi (în principate) e tulburare, schimbări și ruină“ (o. c. prefața pag. III). Deja *Gavriil Bethlen* se ocupa cu gândul de

a uni aceste trei țeri într'un regat, într'o *Dacie protestantă*. De aceea și ce îl el voie de la *Ciril Lucaris*, patriarcul din Constantinopol, ca să potă converti pe Români la protestantism. Fiind-că el era încurcat în războiul de 30 de ani, n'a avut vreme să ducă la îndeplinire acest plan al său.

Timpul *Răcozeștilor* e un timp de domnie stabilă în Ardeal. Și stabilitatea a-căsta se răsfărâge în adevăr și asupra principatelor. După multe și repezi schimbări de domnie vine în Muntenia cu ajutorul lui *Rákóczy I. Matei Vodă Basarab*, ca să cărmuiescă țara nu mai puțin de douăzeci și doi de ani (1632—1654) în liniștea și cu siguranță, care se putea pe acele vremuri de necurmată șgduire. Înaintea lui domnise un grec hrăpitor, cu numele *Leon Stridie*, care nu se gândia la alta, de cât la stringerea dărilor și birurilor grele. Persecutat de acesta, *Matei Basarab* se refugiază în Ardeal, dimpreună cu mai mulți boieri, tovarăși de ai săi și de aci încercă în câteva rânduri să slunge, cu ajutorul lui *Rákóczy*, pe *Leon* și să pună însuș mâinile pe fratele domniei, ceea ce și își bută pe la sfârșitul anului 1632, după-ce *Leon* fu depărtat, ear' pe urmașul acestuia, pe *Radu* fiul lui *Alexandru Ilieș* îl învinse dimpreună cu oștile turcești, cari îl ajutară pe acest copilăndru. *Matei* „*junge șșadară în scaunul domnesc fără învoirea hotărîtore a prea înaltei Porți*. Lipsit de aprobarea acest ia, el încercă să și asigure domnia căștigându și spriginul lui *G. Rákóczy I. crănul Ardealului*, care îi tū de

mare folos și până acum. Totuși ne pare cam exagerată asertiunea autorului, care zice (pag. 9) că *Matei* ar fi avut să mulțămescă domnia sa *exclusiv* lui *Rákóczy*. Adevărat, că acesta îl ajutase pe *Matei*, dar' numai prin ajutorul lui nu i-ar fi fost hotărîtă domnia, nici chiar biruința pe câmpul de loptă.

Pe lângă acest ajutor *Matei* mai dispunea încă de două puteri: iubirea țării și vitejia ostașilor săi. Însă odată ajuns domn, *Matei* având în vedere viitorul nesigur, ce îl aștepta din partea Turcilor, încheie cu *Rákóczy* o alianță, în sensul căreia se deobligă ambii a și sări unul altuia în ajutor, de câte ori va cere trebuința, pe lângă aceasta *Matei* mai promte a-i plăti lui *Rákóczy* anual câte 5000 fl. ca răscumpărare pentru dijma oilor, pe care o plătiu ciobanii din Ardeal treouți cu turmele lor la pășune pe câmpiile Țării Românești. Totodată recunoștea pe *Rákózy* de patron al său și fiind-că mândria acestuia cerea un semn văzut al superiorității sale, *Matei* se legătuia a-i da pe fie-care an un cal turcesc și un cal de călărie (*kantáros ló*). De această alianță avu lipsă nu numai *Matei*, dar' și *Rákózy*, căci el încă era amenințat din partea Turcilor, pe cari îi imbulzau cu șșăgduiei *Stefan*, fratele lui *Gavriil Bethlen*. Așa dar' tema de Turci, nevoia comună — cum zice dl *Iorga* — reună pe cei doi stăpânitori de la nordul și sudul Carpaților. Acest lucru îl recunoște de altfel și dl *Görög* la pag. 21 a scrierii sale.

(Va urma.) I. Lupăș.

† Mateiu Ignea, paroch gr. ort. român în Lugoj, director al școlilor române gr. ort. de acolo, fost asesor consistorial și administrator protopopesc, a decedat luni noaptea în Lugoj, în etate de 74 ani. Inmormântarea i s'a făcut astăzi.

Limba magiară în armată. Folia ordinațiilor militare (Armee-Verordnungsblatt) publică un circulariu dno 27 August, prin care se dispune: 1. ca toate instituțiile armatei comune, aște-se ele ori-unde și aibă ori-ce mențiune, sunt dator să primiască și să rezolveze ori-ce scrisore, raport, petiție, transcript, etc. s ris în limba magiară și venit fie de la autorități magiare, fie de la persoane private; 2. toate autoritățile și comanda militare cari se află pe teritoriul ungar, ori își recrutază trupele de pe teritoriul ungar, sunt dator să nu numai să primiască scrisorile magiare, ci chiar și rezolvarea să o facă în limba magiară.

Congresul presei. În Septembrie se va ține la Viena congresul internațional al presei, și anume, din 11 până în 18 Septembrie. Vor fi de față la deschiderea ministrul-prezident al Austriei, Dr. Körber, și primarul Vienei, Lueger, cari vor ține vorbiri. Până acum s'au anunțat participarea vre-o 500 de ziariști, din Anglia, Franța, Portugalia, Suedia, Danemarca, ba chiar și din Egipt.

Cătră primăriile comunale din comitatul Sibiu se adresează „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu”, cerând să-i dea în termen de 8 zile următoarele informații: I. Câte hectolitre de bucate a dat hotarul comunei în grâu, secară, orz, ovăș, fasole, mazere, linte? II. Câte caré de nutreț s'au câștigat anul acesta, anume: fin, otavă, trifoiu, lupșină, napi? III. Câte caré de cucuruz și cartofi se pot aștepta pentru toamnă, și câte hectolitre de must și pome? IV. În fine, în ce fel de seminte au trebuință locuitorii din comună, în grâu, secară, orz, cucuruz, fasole, cartofi, mazere, linte, ovăș, trifoiu, lucernă, napi? Tote datele acestea le cere numita reuniune pentru a pute veni și ea întru ajutorul celor lipsiți de bucate și de nutreț.

Cel mai bătrân general. Sâmbătă și-a serbat în Eszék împlinirea etății de 92 ani generalul Iosif Weber, cel mai bătrân general din armata austro-ungară. Pentru meritele câștigate în război și în timp de pace M. S' i decorase încă de mult cu ordinelor coronei de fer cl. I. Doi feciori ai sei servesc în armată cu rang de vicecolonel.

În loc de zamă — cafea. Ministrul comun de război a dat ordin, ca în viitoriu în loc de zamă să se dea soldaților cafea dimiță. O porție de cafea, gătită din conserve, costă doi fileri și jumătate, ear' o porție de zamă, scosă earăși din conserve, costă doi fileri.

Coleră. Se confirmă știrea, că în Persia grăsează colera în măsură îngrozitoare: Au murit până acum cam 200,000 de persoane. Numai în capitala Persiei au murit 30,000 de oameni, cam a zecea parte din întreaga populație a orașului. Tote zările și-au sistat aparată, chiar și ziarul oficios.

Georgescu bolnav. Tinerul Georgescu din România, care face ocolul lumii pe jos, a căzut bo nav în Neapol. Examinat din partea cel-brului profesor de medicină Cardarelli, i s'a spus că nu va pute să continue călătoria.

Amenințări. Folia nihilistă rusescă, care apare în Geneva, scrie, că de șorțea lui Plehve, ucisul ministru de interne al Rusiei, au să se împărțiască în curind încă și alții, membri ai sfântului sinod și ai curții împărătești din Rușia. Tarul însă deo amdată nu e pus pe listă, în speranța, că cele ce se vor întâmpla l vor determina să introducă alt sistem de guvernare în Rusia. Sunt generoși domnii nihilisti!

Crima nebunei. Olga Gyuricza din Segh din într'un acces de nebunie a tăiat gâtul ficei sale de patrușprezece luni. După comiterea crimei a intrat în odaia mamei sale și spurcând ce a făcut a căzut în somn letargic.

Foc de puciosă. În timpul din urmă aprupe zi de zi se esca foc în munții Bărgăului, pustiind brădetul pe întinderi considerabile. Cel mai mare primejdie amenința însă muntele Căliman („Kelenen”), bogat în straturi de puciosă, care încă lusse foc, umplând aerul cu gaze și făcând imposibilă ori-ce încercare de stingere. Din norocire însă au început ploile, amestecate cu ninsore, cari au făcut apoi capăt focului.

Monede de aur false. Un econom din Pákozd cumpărând niște marfă în târgul din Alba-regală a voit să plătiască cu o piesă de aur de 20 corone, despre care s'a constatat că e falsă. La poliție economul a spus că a căpătat piesa împreună cu alți bani în prețul bucatelor ce le vënduse în ziua aceea. Examinăți și ceilalți bani ai lui, s'au mai aflat și piese de câte 10 corone false. Se dă cu socotela că există în jurul acela o bandă de falsificatori.

Se caută tovarăși. Domnul Aron Popa din Sârbi, comitatul Hunedoarei, a descoperit mai multe mine bogate în aur, argint, aramă, plumb, fier, carbuni de pētră, gips, var, piatră de cioplit, marmoră albă, etc. Fiind însă că nu dispune de capitalele nec sare pentru a pute începe lucrările de exploatare, caută pe calea acesta tovarăși cu parale, în condițiuni foarte avantajoase. Pentru informațiuni detaliate a se adresa respectivului în Sârbi, numărul 127, posta ultimă Maros-Ulye, Hunyadmegye.

Chlorosa e un morb care se ivește îndeosebi la fetițe în anii dezvoltării și care se cunoște pe coloră ca cēra a feții, slăbiciune și oboselă, bătăi de inimă și pe alte diferite aparițiuni nervoase, ca de exemplu lipsă de apetit și irregularități în procesul de mistuire. Nașterea acestui morb se atribuie în cele mai multe casuri turburării nutricei și îndeosebi luării nesuficiente a astorfel de alimente, cari conțin materii recerate la formarea sângelui. Întră acesta joacă rol deosebit ferul, conținut de multe alimente. Pentru combaterea chlorosei se recere în prima linie întărirea organismului slăbit și prin adaugerea de fer a promova formarea sângelui. În scopul acesta mai bine se potrivește somatosă de fer, care este preparată din carne și care conține fer într'o formă ușor de luat. Ea îmbunătățește în curând starea generală a sănătății, produce apetit și ridică greutatea corpului în mod uimitor.

AMVONUL.

Predică

pentru Dumineca IX. după Rusalii, rostită în 18 Iulie 1904 în biserica din Agnita.

(Fine.)

Care era a 4 a strajă din noaptea?

Se știe că Jidovii, după obiceiul poporilor orientale, nu calculau timpul ca noi numărând ciasurile de la amiază, ci din faptul zilei, așa că timpul de 6 ore corăspundea timpului nostru de la amiază. Ear' noaptea o împărțiau în străji de câte 3—4 ore. Astfel a 3 a resp. a 4-a strajă din noaptea corăspundea cu răvârsatul zorilor.

Marea, de care se face aici amintire, era marea Galileii din Nordul provinciei cu acest nume. Ea se mai numia și lacul Genezaretului. Avea formă lungurată, de 20 km. sau cale de 6 ciasuri în lungime și jumătate pe atâta în lățime. Apele acestui lac erau limpezi, dulci și foarte bogate în pești.

Multe și însemnate întâmplări din viața lui Iisus s'au petrecut în împrejurimile lui: Aici a vădut El pe cei doi trați, pe Simon, ce se numește Petru, și pe Andreiu, fratele lui, aruncându-și mreja în mare, căci erau pescari, și li-a zis lor: „Veniți după mine, și vă voi face pe voi vânători de oameni”. (Mat. 3, 18—19).

Aici a vădut pe alți 2 frați, pe Iacob al lui Zevedeu, și pe Ioan fratele lui, în corăbie cu Zevedeu tatăl lor, dregându-și mrejele lor, și i-a chăsmat pe dinșii. (Mat. 3, 21).

Aci, fiind în corăbia lui Simon și învățând poporele, i-a zis aceluia să o depărteze la adânc și să arunce mrejele spre vânat, și făcând așa, — după-ce totă noaptea s'au fost trudit înzadar, — a scos mult me multă

de pești, în cât au umplut amândouă corăbiile, a sa și a soților. (Luca 5, 3—7).

Aci a trimis pe Simon Petru de și-a aruncat undița în mare, ca să prindă peștele în a cărui gură se afla banul de dejde pentru sine și pentru Petru. (Mat. 17, 27).

Aci s'a prăvălit turma de porci din ținutul Gergesenilor, de s'a înecat în mare. (Mat. 17, 32).

La marginea acestui lac de munte se afla frumosul orașel Capernaum, numit ce'atea lui Iisus, locul de predilecțiune al petrecerii sale.

În acest orașel, pe atunci drăgălaș și bine populat, ear' acum cădut în ruine, a tământuit Iisus pe fiul sutașului și pe sócra lui Petru, care zăcea fiind aprinsă de friguri. (Mat. 8, 5, 15).

Aici a tământuit pe slăbănogul, pe care l duceau patru, și i a zis lui: „Scolă, ia-ți patul tău și mergi la casa ta”. (Marcu, 2 11).

În sinagoga de aici a învățat El, ca cela-ce are putere, ear' nu ca cărturarii, în cât se spăimântau toți de învățătura lui (Marcu 1, 22) și tot aici a tământuit de duhul necurat pe cel îndrăcit (Marcu 1, 26).

Și cu toate acestea nu numai la popor, dar' nici la învățecii sei n'a aflat destulă credință. „Amin, grăiesc vouă”, — a zis despre sutașul, care nu era din neamul iudovesc, — „nici în Israel n'am aflat atâta credință”. (Luca 7, 9).

Ear' când a scos duhul necurat din fiul cel lunatic și învățecii sei l'au întrebat deosebi: „pentru-ce noi n'am putut să l scotem pe el”? Li-a răspuns: „pentru necredința voastră”.

... „Că de veți avé credință ca un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia, mută-te de aici acolo, și se va muta, și nimic nu va fi vouă cu neputință”. (Mat. 17, 20).

Iubiți ascultători!

Credința e deci de mare preț în cele sufletești. Apost. Pavel în epistolia sa cătră Evrei (11, 6), zice: „Fără de credință nu este cu putință a bineplăcea lui Dumnezeu”. A e-lai lucru ni-l vestește și Jeremia prorocul prin cuvintele: „Dă-mne, ochii tăi spre credință privesc” (5, 3).

Credința ne legă și pe noi împreună, de formăm o comuniune spirituală, o biserică, o societate mare creștină.

Dar' și în cele lumești credința e de mare folos. Pe credința supușilor se razimă tronurile împărăților. Credința cetățenilor face tăria statelor. În toate relațiunile noastre zilnice credința este chingul, care ne legă reciproc interesele și asigură isbutirea întreprinderilor.

Omul nebizuit și șovăitor n'are prietini. Servul necredincios își caută mereu stăpân.

De la sluga necredinciosă și leneșă a luat Domnul talantul și l'a dat celui harnic și credincios, ce avea zece talanți. „Că tot celui-ce are i se va da și-i va prisosi. Ear' de la cel ce n'are, și ceea-ce i-se pare că are, i-se va lua de la dînsul”. (Mat. 25, 29).

Increderea în propriile tale puteri îți oțlește forțele fizice și morale și îți potențază energia. Ear' leneș, neîncrederea și trândăvia te face ce lăucești.

Să ne deprindem deci de timpuriu puterile, ca cu încredere în isbândă să ne oștim împotriva primejdiilor ce ne întimpină pe noi în lupta graa pentru esistență.

Ear' când marea vieții tale o vei vedé, iubitul meu creștin, că se înalță de viforul ispitelor, alé-gă la limanul cel lin al credinței, și ca Petru când se aflunda chiamă și tu ajutorul dul elui Iisus, și El îți va tinde ție mâna și te va mântui.

Dacă întimpini greutăți în drumul vieții tale, dacă invidia oamenilor răi îți încrușează planurile și îți zădărnicesc ostenelele, dacă în întreprinderile tale nu reușești: nu slăbi în inima, nu despara, uită osteneția și încercă din nou. Răbdarea taie fierul, ear' picătura de apă, ori cât e de mică, dacă cade des moie pētra și o găurește.

Te ferește însă de credința deșartă, care ca și neghina semănată de diavolul peste noapte întră grâu (Mat. 13, 23), corcește holda cea curată a inimii tale.

În turburarea minții lor, li-se părea celor din luntre despre Iisus, că e nălucă, și de trică au strigat. Dar' după-ce s'au deșteptat, și-au cunoscut greșela și i-s'au închinat.

În poziție analogă poți să ajungi și tu. Că sunt mulțime de lucruri, cari trec peste orizontul minții tale mărginite, dar' sunt înțelese de alții mai cu minte de cât tine. Sumetia pășește imediat înaintea căderii.

Nu te grăbi, iubite creștine, să rostești judecată pripită și pōte chiar nedreptă asupra fratelui tău. Că zice Mântuitorul la ev. Mat. (7, 1): „Nu judecați, ca să nu fiți judecați”.

Înainte de ce te apuci de un lucru, chibzuște bine mai întâiu și te întrebă, că cu mijlocele de care dispui puté-vei óre să-l duci la bun sfârșit?

Ear' dacă te-ai apucat, adună-ți puterile și dă-ți totă silința, ca să-l îndeplinești cu credință și dreptate, cu cinste și omenie.

Dzeu ca judecător drept și nefățarnic, de multe-ori ne ciartă pentru fărădelegile noastre. Dar' ca părinte bun și blând ne și miluește.

De aceea nu te încrede numai în puterile tale, ci chiamă prin rugăciune ajutorul lui Dzeu. Că „unde-i El cu darul seu nici un lucru nu e greu”.

Acetșea sunt, stimați ascultători, învățăturile ce vă împărțășesc contemplând sfânta evanghelie de astăzi.

Acetșea sunt povețele părintești, ce vile dau eu astăzi, când pentru întâia-óră mă prezentez în fața dvóstré, implorând asupra tuturor binecuvântarea lui Dzeu, căruia se cuvine mărire, cinste și închinăciune, acum și în vecii vecilor, amin!

Ioachim Muntean
paroch ortod. român.

Din public.*)

Mulțămite publice.

Subscribul mé simt plăcut îndemnat, a aduce și pe acetșea cale mulțămită dlui Csucs Lajos, notariu cercual în Răcășdia (serc. Hunedoarei), pentru ajutorul ce l'a făcut în favorul bisericii noastre în sumă de 20 corone, spre scopul prevederii bisericeii cu reușite necesare la săvârșirea funcțiunilor sacre. Primésă deci numitul domn sinceră mulțămită.

Almașul-mic în August 1904.

N. Todea
paroch.

Subscribul îmi țin de o plăcută datorință a aduce în numele poporului din parochia Almașul-mic și pe acetșea cale mulțămită onoratorilor direcțiuni a institutelor de credit și economii „Ardeleana” din Orăștie și „Zlăgneana” din Zlatna, pentru ajutoarele ce au votat școliei noastre, prima în sumă de 100 cor., ear' a doua 25 cor.

Primésă deci conducătorii acestor institute mulțămita adâncă a acestui popor, avisat la ajutorul de-aprópelui.

Almașul-mic, în August 1904.

Nicolae Todea
paroch.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acetșea Redactia nu primește răspunderea.

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur”. A apărut în ediție nouă volumul prim din opul „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coróna ungară”, de Teodor V. Păcățian, și pōte fi procurat, împreună cu volumul II, prin librăria arhidieceșană din Sibiu, ori de-a dreptul de la autorul. Un esemplar din fie-care volum costă broșat 10 corone, legat în pânză 11 cor. 60 fileri. La cerere se acórdă și înlesniri de plată.

Sirolin

Este recomandat de cei mai distinși profesori și medici ca remediu eminent contra:

ca bronchită acută, tusă convulsivă,

lăturăză tusa și flegma, și face să inceteze asudorea de noapte. În urma gustului și mirosului seu plăcut se ia cu plăcere și de copiii. Se capătă în farmacia cu 4 cor. sticla. Cumpărătorul să fie atent, ca fie-care sticla să fie provădută cu firma următoare:

F. Hoffmann-La Roche & Co., fabrică chimică, Basel (Elveția).

morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de respirație, mai ales este recomandat convalescenților după influență.

Promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, delăturăză tusa și flegma, și face să inceteze asudorea de noapte. În urma gustului și mirosului seu plăcut se ia cu plăcere și de copiii. Se capătă în farmacia cu 4 cor. sticla. Cumpărătorul să fie atent, ca fie-care sticla să fie provădută cu firma următoare:

(216) 4—52

Nr. 761.

[255] 1-3

Concurs repetiții

Subsemnatul comitet parohial, dorind a întregi condițiile din concursul publicat în „Telegraful Român” nr. 82 a. c. pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala noastră din Bungard, protopresbiteratul gr. or. Sibiu, publică concurs nou cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”, cu emolumentele următoare:

1. Salariu 600 cor. plătit treilunar din cassa alodiului comunal.
 2. Cuartir corăspunzător, în edificiul școlii, constând din 2 odăi și pivniță.
 3. Lemnele trebuincioase pentru încălzit și fier.
 4. Grădina de legume lângă școală.
 5. Dacă alesul va fi în stare a compune cor bisericesc cel puțin în 2 voci, va fi remunerat cu 100 cor.
 6. Cuincuenalele prescrie în lege, i se asigură după anii de serviciu avuți până aci.
- La acest post vor fi preferiți acei concurenți, cari pe lângă pregătirile legale, vor avea cel puțin 4 clase gimnasiale.
- Cei ce doresc a reflecta la acest post, au a se prezenta în vreo Duminică sau sâmbătă în biserică, spre a și arăta dexteritatea în cântări și tipic, deorece sunt datori a ține o strană în biserică.
- Suplicele se vor așterne on. oficiu proto-presbiteral gr. or. Sibiu, în termenul prescriș. Bungard, 16 August st. v. 1904.
- În numele comitetului parohial:

Teodor Necea
president.

Vidit!

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 120 1904. D. f. g. [247] 3-3

CONCURS.

Pentru catedra de limba magiară și germană, eventual științele naturale cu alt obiect la gimnasiul public român gr. or. din Brad, se scrie concurs cu termen de 23 August v. a. c. inclusive.

Concurenții își vor adresa petițiile lor comitetului gimnasial și le vor însoți de următoarele documente:

1. Carte de botex, prin care vor dovedi că sunt Români de confesiunea gr. or.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat medical, că sunt deplin să nătoși.
4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor bisericesti și școlare cum și regulamentelor în vigoare.
5. Diploma de profesor, conform art. de lege XXX: 1883 sau întru cât nu ar avea încă diploma, cel puțin atestatul despre esamenul fundamental împreună cu absolutoriul.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt: Pentru profesor ordinar în timpul serviciului provizor (provădit în §. 30 al legii de instrucțiune) salariu anual de 1800 cor., ear' de la ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salariu anual de 2000 (două mii) corone, trei decenale de câte 200 cor., drept de pensie conform statutelor fondului arhidiececan de pensii, ear' pe timpul de serviciu ca profesor suplinitor 1600 corone.

Brad, din ședința comitetului reprezentanței gimnasiului public român gr. or. ținută la 10/23 August 1904.

President: **Vasiliu Damian**, ppresb.
Secretariu: **Dr. Pavel Oprea**, prof.

Nr. 1200 1904. [248] 3-3

Concurs repetiții

Necompetând concurenți convenabili la concursul publicat în „Telegraful Român” nr. 69 pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala gr. or. confesională din comuna Șulberg se publică din nou concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 600 corone din fondul școlariu și din repartiție pe popor, cuartir, lemne de foc și grădina recerută de 1/4 jugăr. Cuincuenalele se compută de la instituirea definitivă și serviciul neîntrerupt în respectiva comună.

Învățătoriu ales este obligat a instrua și elevii în școala de repetiție și de pomărit, a învăța cântările bisericesti și a cânta cu ei în biserică. Cei cari vor dovedi că sunt apți de a instrua în cor, vor fi preferiți și remunerați din partea comitetului parohial.

Concurenții au a și așterne cererile înscrute conform normelor în vigoare în termenul sus indicat subsemnatului oficiu proto-presbiteral și înainte de alege a se prezenta poporului în vreo Duminică sau sâmbătă în biserică spre a și arăta dexteritatea în tipic și cântări.

Bendorf, 9 August 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Oficiul proto-presbiteral gr. or. al tractului Agnita.

Nicolae Gavrea
adm. prot.

Redactor responsabil Teodor V. Pacatian.

[252] 1-1

Publicațiune.

Comitetul parohial din Avrig va da în 22 August (4 Septembrie) c. la 11 ore a. m. prin licitațiune publică minuendă în întreprindere facerea din nou a 74 bucăți bance în saale de învățământ.

Planul preliminarului de spese și condițiunile de licitare se afă și se pot vedea până în ziua licitării la presidentul comitetului parohial gr. or. din Avrig.

Avrig, în 15 August 1904.

Ioan Nicolae
presid. comit. parohial.

Nr. 312 1904. [251] 1-3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de învățătoriu în comuna bisericescă Frăua, protopresbiteratul Mediaș, se scrie prin această concurs cu termen de 20 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: salariu de 600 cor., și anume: 400 cor. din repartiție, ear' 200 cor. de la stat; un stânjîn de lemne și cuartir liber în edificiul școlii.

Dreptul la primul cuincuenal, după 5 ani de serviciu în comună.

Cei ce doresc a reflecta la acest post, sunt obligați a instrua elevii în cântările liturgice și a cânta cu ei la sfânta liturgie, având a se prezenta înainte de alege în vreo Duminică sau sâmbătă în biserică, spre a și arăta dexteritatea în cântări.

Suplicele concursuale instruate conform normelor în vigoare, se vor așterne subsemnatului oficiu proto-presbiteral în termenul deschis.

Mediaș, 12 August 1904.

Oficiul proto-presbiteral gr. or. Mediaș, în conțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 418 1904. [246] 3-3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor de învățători în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Zarand, prin această se scrie concurs cu termen de 20 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Birtin - Prihodiște - Tătarești**, post ambulant (în fie care zi de săptămână afară de Duminică și sâmbățile legate se ține școlă a. m. în Prihodiște - Tătarești și p. m. Birtin), salariu 600 cor. din repartiție pe popor, cuartir în natură și 2 stângini lemne de foc.

2. **Grohot**, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir în natură, grădina și 1 stânjîn lemne de foc.

3. **Herțegani**, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir în natură, grădina și 3 stângini lemne de foc.

Recurenții cari pe lângă plata din concurs ar mai face pretensiuni și la cuincuenalele după anii de serviciu din alte comune, au să și exprime acele pretensiuni în petițiile lor de concurs, pentru-ca comunele să se știe orienta la alege.

Cei ce vor fi aplicați sunt obligați a instrua elevii școlii de repetiție și de grădinarit, a-i învăța cântările bisericesti și a cânta cu ei în biserică.

Reflectanții au a se prezenta în vreo Duminică sau sâmbătă în biserică spre a și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Cererile instruite în regulă au să le așternă în termenul deschis subsemnatului oficiu proto-presbiteral.

Oficiul proto-presbiteral gr. or. Zarand, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Brad, la 7 August 1904.

Vasile Damian
protopresbiter.

Un candidat de avocat

perfect în stil magiar și român, se primește momentan pe lângă condițiuni foarte favorabile în cancelaria avocatului **Dr. Mátyás Lazar**, Sibiu, strada uezului nr. 11. [250] 1-3

În Septembrie c. începe un

nou curs

pentru desemn de croială, pregătire de haine, cusătură de albituri, împletire cu fuscioare (= K'öppeln), brodare cu aur, cu alb și cu diferite colori, și pentru pregătirea de ori ce lucrări de mână moderne.

Instrucțiunea se poate face în toate trei limbile ferii. (254) 1-3

Se primesc domnișore și cu înțregă întreținerea.

Maria Lurz

Sibiu, strada Măcelarilor nr. 6, parter.

Frumosul roman
DUȘMĂNIE
de
Vasile E. Moldovan
costă 60 fileri.
Librăria arhidiececană.

Un tinăr român se aplică imediat ca
practicant
în Librăria tipografiei arhidiececane pe lângă condițiuni favorabile.
Preferiți sunt cei cari au absolvat gimnasiul inferior.

* T. Popovici *
12 CÂNTECE DE ȘCOLĂ

pentru 2 și 3 voci

CUPRINSUL:

Caetul I, pentru 2 și 3 voci egale: 1. Rugăciune. 2. Cântec de primăvară. 3. Codrule frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Ziua a apus. 6. Fetele casnice. 7. Tiganca. 8. Sunt fecior sdravên. 9. Eu mă duc codrul rămâne. 10. Imn ocașional. 11. Patru păstori. 12. Cântec la sf. Nicolae.

Caetul II: Cântece pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. În ciresar. 3. Cântec de primăvară. 4. Imnul unirii. 5. Marș vânătoresc. 6. Astăzi sicriul. — Cântece pe trei voci: 7. Strugurel bătut de petra. 8. Cucule penă galbenă. 9. Vivat țera mea. 10. Imnul poporal. 11. Hora ostașilor. 12. Colindă.

PREȚUL fie-cărui caet 50 fil., plus 10 fileri porto

Editura Librăriei arhidiececane din Sibiu-Nagyszeben

Teodor V. Păcățian:

Istoriografi vechi, istoriografi noi , studiu critic în chestia vechii metropolii ortodoxe române	2-	Cartea de aur , vol I și II, broș. la 10 cor., leg. la	11-60
Scopul în drept , traducere autorisată după Dr. R. de Jhering	8-	Lupta pentru drept , traducere după Dr. R. de Jhering	2-
Din legile ungare : Judecătoriile cu jurați	—80	Buna chivernisela , carte pentru toți, întocmită după ideile lui Sam. Smilles	—40
Istoria politicei , după Sir Frederick Pollok	1-	Principiile politicei , după Dr. Fr. de Holtzendorf	4-
Libertatea , traducere după John Stuart Mill	2-	Sâmbăta morților , dramă din popor în 5 acte, localisată după Raupach	—60

Tote aceste cărți se pot procura de la Librăria arhidiececană din Sibiu (Nagyszeben)

Piানেle Bösendorfer

stau și acum la locul prim, „afară de concurs”, și sunt în deobște recunoscute ca cele mai bune piâne, atât pentru saloane, cât și pentru sale de concert. În Austro-Ungaria sunt neîntrecute. Dovada cea mai eclatantă o dau programele tuturor pianistilor renumiți, cari în Budapesta, Graz, Praga, Viena etc., concertează exclusiv cu piâne Bösendorfer.

Sunetul ales și puternic, de un farmec neasemnat, și minunatul mod cum se cântă la aceste piâne, procură cântătorului plăcerea de a presta neîmpedecat ceea-ce poate.

Bösendorfer a făcut școlă. Cu mult zel și iscusință i-a urmat

Francise Wirth, constructor de piâne reg. grecesc de curte.

construind un pian solid și fin lucrat (premiu de stat, medalii de aur, diplome de onoare) în 3 modele de salon, cu 420, 450 și 500 fl. Cu astfel de prețuri subscrișul nu a mai aflat pe piața Vienei pian de executare așa fină. În Ungaria sunt foarte plăcute piânele lui **Fr. Wirth**, pentru sunetul lor viu și curat ca argintul, și pentru neobicinuita durabilitate a acestuia; indeosebi este căutat acolo, unde numai rar se poate afla acordător.

Frații Stingl, fabrică de piâne c. ș. r. de curte reprezentați prin 5 modele, de la 300—700 fl., cu registru (pedal) de harfă (Harfenzug), claviatură reformată. Piâne foarte plăcute.

Cui îi place ton dulce și melodios, să și cumpere pianul lui **W. Fritz & fiu**. Renumele bine întemeiat al acestei firme solide (fondată în 1804) asigură cumpărătorului deplină și durabilă mulțămire. Mignon 470 fl., pian scurtat (Stutzflügel) 500 fl.

Eminentul pianist al lui **Proksch**: pianin cu registru mut 420 fl., mignon 500 fl.

Piâne bune **Hözl & Heitzmann** de la 320—380 fl.

De la firme mai noue se afă în deposit instrumente draguțe cu 250, 280 și 320 fl.; asemenea piâne cu registru mut (Stummzug), așa numite „Harfen-Pianno”. (O invenție binefăcătoare pentru împrejurimea celui ce învață.)

Piâne berlineze de prima calitate.

Harmoniu pentru școle și casă **Mannborg - Lipsca** cu 100 fl. și 230 fl.

Inchiriare de instrumente cu prețuri eștine.

Primul deposit transilvan de piâne și harmoniuri

Victor de Heldenberg

(94) 18-

Sibiu (Nagyszeben), strada cismădiei nr. 9, etagiul I.

Intrarea Str. Cismădiei 10.

Schimbare de local!
Ospetăria „Bereria trei stejari”

(„Drei Eichen Bräu”) a lui

Henric Ballmann

de la 1 Septembrie n. a. c. se afă în casa proprie a Bereriei trei stejari

Strada Cismădiei nr. 10 și Strada Brukenthal nr. 5.
peste cale de cofetăria Frenz.

Aducând această la cunoștința onoratului public, aduc și sinceră mulțămită tuturor stimatilor mei oșpeți pentru încrederea de care m'au împărțit până acum, rugându-i totodată ca această încredere să mi-o păstreze și în noul local. (253) 1-3

Ca până acum, așa și în viitoriu voi servi cu berile escelente ale Bereriei trei stejari, cu cunoscutele vinuri naturale bune, cum și cu mâncări recunoscute ca foarte gustose.

Cu totă stima

Henric Ballmann.

Intrarea Str. Cismădiei 10.

Intrarea Strada Brukenthal 5.

Intrarea Strada Brukenthal 5.

Editura și tipariul Tipografiei arhidiececane.